

terega spozna žena po kakem dogovorjenem znamenju. — Ta snov je obdelana v ruski bilini „Solovej Budimirovič“, v Ribnikovi zbirki pa je prenesena na junaka Dobrinjo; ista snov se nahaja v neki poljski pesmi, v Rogerjevi zbirki „šleških narodnih pesmi“, pri Sušilu in kakor sem že omenil pri nas v št. 215.—218. — Takih slučajev pa se bo dobilo celo vrsto!

„Zvon“ je o Štrekljevi zbirki izrekel že lani sodbo, da je vzorna, in da ustreza vsem znanstvenim zahtevam. Kako upravičena je bila ta sodba, nam dokazujejo laskave ocene, ki so se izrekle o prvem snopiču. Jagić je pisal v XVIII. zv. svojega „Archiva“: „So ist diese Ausgabe musterhaft nach allen Richtungen ausgefallen, nichts ihr gleichkommendes kennen die bisherigen slov. Publicationen; ja eine so zusammenfassende Arbeit existiert auch in der serbokroatischen oder bulgarischen, in der böhmischen und polnischen Literatur nicht!“ Schuchardt je imenoval zbirko „eine anmuthige, gründliche Sammlung“, Čehi hočejo prirediti enako izdajo po Štrekljevem vzorcu, Polivka pa, ki se bavi v prvi vrsti z etnografijo, je pisal: „... Prvi sešitek njegovega dela leži pred nami, in lahko rečemo že takoj v začetku: iznenadil nas je močno s svojim bogatim obsegom, tako da se ne bodo več dale ponavljati besede Pypinove: „narodna poezija Slovencev ni bogata“. Ta material pa je urednik opremil s takim aparatom, da vzbuja prepričanje o vsestranski in globoki proučitvi (gradiva) ... Završujem z željo, da bi se izdanje tega dela brzo nadaljevalo, tako da bi celo delo ležalo kmalu popolno pred nami v stalen prospeh našega narodoslovja; in ko bode zbirka nar. pesmi končana, naj se takoj prestopi k sistematični publikaciji druge narodne literature; basni, povesti, pregovorov i. t. d.“ (Listy filologicke 1897, sešit I., str. 35.—36.).

Štrekljeva zbirka je torej taka, da nam dela čast pred širnim svetom. Dal Bog, da jo srečno završi! Slavni odbor pa mu naj nikar ne otežuje dela s prestrogo, ozkosrčno cenzuro, boječ se pohujšanja, ki po narodnih pesmih gotovo nikdar ne pride. Kako neutemeljena je ta bojazen, da bi se po „Slov. nar. pesmih“ pohujševal narod, se vidi že iz tega, da naročevanje na Matico od lanskega leta ni skoro nič napredovalo. *Fr. Vidic.*

Samosvoje mesto Trst in mejna grofija Istra. Spisal Simon Rutar, I. snopič. Ljubljana 1896. Izdala Matica slovenska. — Med vsemi slovenskimi pokrajinami je bila do sedaj Istra po slovenskih knjigah še najmanj opisana. Reči smem, da je prof. Rutar z zgoraj omenjeno knjižico začel mašiti eno izmed odprtih v našem slovstvu. Prepričan sem, da njegovo delo ni bilo lahko. Veliko truda provzroči slovenskemu pisatelju sestavljanje take knjige med drugim tudi to, ker dostikrat ne pozna pravih imen slovenskih vasi, gora, potokov itd. Zadostuje naj samo en zgled. Blizu Kubeda v severni Istri so slovenske vasi, za katere imajo Italijani in Nemci po svojih knjigah in zemljevidih pokveke „Cristoglie, Popecchio in Xaxid“. Ondotni Slovenci jih zovejo Hrastovlje, Podpeč in Zazid. Naštel bi lahko več sto enakih zgledov. Ako tedaj pisatelj naleti na imena Cristoglie, Popecchio, Xaxid itd., kako naj si pomaga? ¹⁾ C. kr.

¹⁾ Znani so mi slučaji, da je slovenski pisatelj nemško ime kake slovenske vasi svojevoljno poslovenil. N. pr. V velikovškem okraju na Koroškem je slovenska vas, katero Nemci zovejo Haimburg (Heimbürg), Slovenci pa Ovbreg. Neki slovenski pisatelj (pesnik) je iz nemškega izraza Haimburg skoval besedo »Domovanje«. Zdi se mi, da je to že prevelika »licentia poetica«.

statistična centralna komisija na Dunaju izdaja sicer krajevne imenike (Orts-repertorien), v katerih so pa slovenska imena večkrat izpuščena, dostikrat pa popolnoma napačno pisana. Prav potrebno bi bilo, kar je poudarjal neki pisatelj v letošnjem »Dom in Svetu« na str. 92 pod sestavkom »Misli o slovenskem krajevnem slovniku«, da bi se prej ko mogoče izdal tak slovar. Priznati treba, da so v zgoraj omenjeni Rutarjevi knjigi krajevna imena skoraj povsod pravilno pisana.

V začetku svoje knjige ima Rutar kratek »Zagovor«, kjer priznava, da so Slovenci v zgodovinski dobi in sicer v šestem stoletju po Kr. privreli ob Dunavu navzgor v sedanja selišča. Razume se, da sem glede tega vprašanja istih misli.¹⁾ — V imenovanemu »Zagovoru« (str. III) piše Rutar, da je že cesar Avgust pridružil Kranjsko do Trojan Veneciji in Istri. Kolikor je meni znano, je izrekel to trditev učenjak Mommsen (Corp. inscr. lat. III., na str. 489.). Po mojih mislih je šel predaleč. Rimski pisatelji prvega in drugega stoletja, kakor Plinius [Nat. hist., III., 25, 147: In ea (Pannonia) coloniae Aemona, Siscia . . .] in Ptolemaeus [Geogr. II., c. 14 (15), § 7] prištevajo Emono še k Panoniji. Najbrže v začetku tretjega stoletja so Emono in njeno okolico tja do sedanje kranjskoštajerske meje priklopili Italiji. Prvi je prišteval Emono Italiji Herodian (VIII., c. 1, § 4), ki je živel v prvi polovici tretjega stoletja.)

V vvodu opisuje Rutar lego, meje, velikost, slikovitost in značilnost Tržaškega in Istre. V prirodoznanskem opisu nas najprej vodi po tržaškem in istrskem gorovju in vodovju, potem pa nas seznanja z ondodnim podnebjem, živalstvom in rastlinstvom. V političnem delu nam kaže, kako sta deželi razdeljeni, kakšna je njiju ustava in uprava, ter kako se prebivalstvo loči po spolu, po poklicu, po veri, narodnosti itd. V zadnjem odstavku nam opisuje gmotni napredek, ozirajoč se na poljedelstvo, vinarstvo in sadjarstvo, rudinstvo, živinorejo, obrtnost in trgovino. Knjigo krasi tudi 17 podob.

Brez dvoma se nudi čitatelju v tej knjigi marsikaj zanimivega in poučnega. Morebiti, da tu in tam kaka stvar ni tako opisana, kakor bi si želel kak nezadovoljnež. Na str. 54, v. 21. naj se za besedo »Koper« dostavi še »(za se)«. Na str. 112, v. 19. bi moralo namesto »1819« stati »1719«, kar je razvidno iz letnice v vrsti 17. Dostavim naj tudi k str. 81, v. 24.—26., da so freisinški škofje pogostoma dobivali vino iz Istre in tržaške okolice in sicer črnikalca, prosekovca, refoško in pinjolo. (Doneski k zgodovini Škofje Loke, str. 89, 147, 154, 185 in 186) *Dr. Fr. Kos.*

Deutsche Einflüsse auf die Anfänge der böhmischen Romantik. Mit einem Anhang: Kollár in Jena und beim Wartburgfest. Pod tem zaglavjem je izšla krasna knjiga, ki jo je spisal naš rojak dr. M. Murko kot prvi zvezek večjega dela o nemškem vplivu na slovansko romantiko sploh. O tej imenitni razpravi priobčimo obširnejšo oceno.

¹⁾ V letošnjem Letopisu Mat. slov. (str. 57) piše Janez Majciger, da so bili Slovenci prvotni prebivalci po planinskih deželah. — Reči moram, da je ta trditev popolnoma neosnovana. Je-li pisatelj v svojem sestavku dokazal, da je vas Kamica (nem. Gams) stala že za časa rimskih cesarjev ter se tudi tako zvala? Vzemimo, da izvirata besedi »gamiza« in »camozza« res iz slovenščine; je-li pisatelj dognal, da so Nemci rabili izraz »gamiza«, Italijani (!) pa »camozza« že pred šestim stoletjem po Kr.?